

Handläggare
Christina Egerbrandt
Telefon: 0850808032

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2019-06-13

Remiss om mat och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholm

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har sänt förslag till Mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad på remiss till stadsdelsnämnden. Förvaltningen är positiv till den nya mat- och måltidspolicyn. Den tar hänsyn till Livsmedelsverket råd och ser mat och måltidsmiljö som en helhet. Förvaltningen saknar dock formuleringar kring samverkan mellan olika yrkesgrupper, som enligt Livsmedelsverket är en framgångsfaktor för bra måltider. Frågor kring kvalitetskrav kopplat till upphandling bör hanteras i styrdokument för upphandling. Förtydliganden bör göras avseende uppföljning och kompetenskrav.

Bakgrund

Äldrenämnden har i kommunfullmäktiges budget 2018 fått i uppdrag att revidera nu gällande kostpolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad. Syftet är att öka kunskapen kring matens och måltidsupplevelsens betydelse för hälsa och socialt välmående.

Som ett komplement till nuvarande kostpolicy finns även råd och rekommendationer ”Mat för äldre” som förtydligar området mat och måltider. I samband med den nya mat- och måltidspolicyn kommer även råd och rekommendationer att uppdateras.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom äldreomsorgsavdelningen i samverkan med ekonomiavdelningen. Ärendet har behandlats av stadsdelsnämndens pensionärsråd den 10 juni, råd för funktionshinderfrågor den 5 juni och förvaltningsgruppen den 5 juni. Synpunkter framgår av protokollen.

Ärendet

Den reviderade kostpolicyn, ska enligt remissen, tydliggöra hur stadens verksamheter inom äldreomsorgen ska arbeta med mat och måltider. Målet med policyn är att den mat och de måltider som serveras i stadens verksamheter ska vara god, näringsriktig och hållbar. För att förebygga ensamhet ska måltiderna serveras i en trivsamt miljö i sällskap av andra boende och eller personal där så är möjligt. Maten ska vara anpassad efter den enskildes behov samt vara livsmedelstekniskt säker. Målet är, förutom den sociala aspekten, även att förebygga undernäring samt att den äldre ska bibehålla en god hälsa.

För att tydliggöra att policyn omfattar såväl mat som måltider föreslår äldreförvaltningen att den i stället för kostpolicy ska benämnas mat- och måltidspolicy.

Synpunkter och förslag

Andelen äldre ökar och allt fler lever till mycket hög ålder. Med hög ålder ökar risken att drabbas av undernäring. Undernäring ökar i sin tur risken för fallolyckor, sjukdom och påverkar möjligheten att klara sig själv. Mat är livsnödvändigt och en viktig del i människors vardag. Måltiderna är inte en fristående verksamhet utan en grundläggande del av omvårdnaden. I Livsmedelverket råd, Bra måltider i äldreomsorgen, lyfts fem framgångsfaktorer för bra måltider; individanpassning, kunskap och kompetens, helhetssyn på måltidskvalitet, god samverkan mellan yrkesgrupper samt ständig utveckling och utvärdering av måltidsverksamheten.

Förvaltningen är positiv till den nya mat- och måltidspolicyn. Den tar hänsyn till Livsmedelverket råd och ser mat och måltidsmiljö som en helhet.

Förvaltningen saknar formuleringar kring samverkan mellan olika yrkesgrupper, som enligt ovan är en framgångsfaktor. Det enda som står är att ”Personalen ska delta vid måltiderna och ge individanpassat stöd”. Den formuleringen kan tolkas som att det är omvårdnadspersonalen som ska ge individanpassat stöd. Det bör förtydligas att det är viktigt att samverkan sker mellan olika personalgrupper och tillvaratagande av allas kompetens för att den enskildes behov ska tillgodoses då stödet även handlar om att korrigera sittställning, prova ut äthjälpmiddel eller så kan det vara konsistensanpassad kost.

Policyn tar även upp kvalitetskrav på livsmedel. Förvaltningen anser att sista meningen med exemplifiering av upphandlingskrav

angående djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning ska utgå, Detta är alltför detaljerat och regleras i andra styrdokument. Denna fråga bör hanteras i stadens upphandlingsdokument. Djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning nämns även i förslaget till matstrategi för Stockholms stad.

I förslaget till policy föreslås att alla verksamheter ska ha rutiner för att minska mängden matavfall. Bra men förutsätter att det säkerställs i samband med kostupphandlingar att matleverantörerna mäter den del av maten som återsänds till leverantören.

Ett system för kvalitetssäkring föreslås finnas för mat och måltider och ingå som en del i egenkontrollen. I förslaget till policy nämns en metod, FAMM-metoden, för att mäta måltidsmiljön ur fem aspekter. Innebär kopplingen till stadens ledningssystem att denna metod ska användas eller kan man använda annan metod om man så önskar, detta bör förtydligas. Uppföljningar ska enligt förslaget göras på verksamhetsnivå vilket förvaltningen ser positivt på. Det föreslås även att uppföljning ska göras på övergripande nivå av äldreförvaltningen. Förvaltningen ställer sig frågan hur detta ska ske, det får inte bli dubbelarbete för verksamheterna.

Enligt förslaget ska verksamheterna ha tillgång till personal med utbildning på högskolenivå i kost- och nutritionsfrågor. Enligt förvaltningen bör det tydliggöras vilken utbildning som avses, vilken omfattning osv samt på vilken nivå i verksamheten kompetensen ska finnas.

Jämställdhetsanalys

Ett av målen i den föreslagna mat- och måltidspolicyn är att medborgarna i Stockholms stad ska bibehålla en god hälsa. Med jämställd hälsa avses att män och kvinnor ska ha lika förutsättningar och möjligheter att uppnå en god hälsa och ett gott välbefinnande. Socialstyrelsens brukarundersökning visar, för Kungsholmens del att en högre andel män tycker att maten smakar bra medan en högre andel kvinnor tycker att måltiden är en trevlig stund på dagen. Förvaltningen kommer att följa upp detta i samband med årets brukarundersökning, både totalt för hela Kungsholmen och per enhet.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning
Stadsdelsdirektörens stab

Lindhagensgatan 76
Box 49039
100 28 Stockholm
Växel 08-508 08 000
Fax
kungsholmen@stockholm.se
stockholm.se

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör

Lena Slotte
Avdelningschef

Bilaga

1. Förslag till Mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Lena,Slotte	2019-05-21
ANN-CHRISTINE,HANSSON	2019-05-23